

HRVATSKI SABOR

2758

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI

Prolašavam Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 30. studenoga 2017.

Klasa: 011-01/17-01/103

Urbroj: 71-06-01/1-17-2

Zagreb, 1. prosinca 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske

Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI

DIO PRVI OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te uvjeti i način ostvarivanja tih prava radi dostojanstvenog vrednovanja njihove uloge u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a polazeći od sljedećih vrednota:

a) temelj suvremene Republike Hrvatske, kao samostalne, nezavisne, suverene i demokratske države, pobjeda je hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i hrvatskog naroda u pravednom, legitimnom, obrambenom i oslobodilačkom Domovinskom ratu

b) temeljne vrijednosti Domovinskog rata su uspostava i obrana državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske, za što su najzaslužniji hrvatski branitelji iz Domovinskog rata koji su vođeni domoljubljem stali u obranu slobode, demokracije i zajedništva hrvatskog naroda, poštujući najveću razinu etike ratovanja i načela ratnog prava i

c) hrvatski branitelji iz Domovinskog rata branili su i obranili Republiku Hrvatsku unutar međunarodno priznatih granica od oružane agresije koju je izvršila Srbija, Crna Gora i Jugoslavenska narodna armija s oružanom pobunom dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je osoba koja je organizirano sudjelovala u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti odnosno suvereniteta Republike Hrvatske kao:

a) pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske (Zbora narodne garde, Hrvatske vojske, ministarstva nadležnog za obranu, Policije, ministarstva nadležnog za unutarnje poslove i Hrvatskih obrambenih snaga)

b) pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji je bio izravno angažiran kao pripadnik borbenog sektora najmanje 100 dana u razdoblju od 30. srpnja 1991. do 31. prosinca 1991.

c) pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji nije imao obvezu sudjelovanja u pričuvnom sastavu ili nije regulirao obvezu služenja vojnog roka ako je bio izravno angažiran kao pripadnik borbenog sektora najmanje 30 dana u razdoblju od 30. srpnja 1991. do 31. prosinca 1991.

d) pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji je bio izravno angažiran kao pripadnik borbenog sektora, a koji je pritom umro u razdoblju od 30. srpnja 1991. do 31. prosinca 1991.

e) pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji je bio izravno angažiran kao pripadnik borbenog sektora, a koji je pritom nestao u razdoblju od 30. srpnja 1991. do 31. prosinca 1991. i

f) pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji je bio izravno angažiran kao pripadnik borbenog sektora, a koji je pritom zatočen u neprijateljskom logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu u razdoblju od 30. srpnja 1991. do 31. prosinca 1991.

(2) Pod sudjelovanjem u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta Republike Hrvatske, odnosno vrijeme neposredne ugroženosti suvereniteta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: obrana suvereniteta Republike Hrvatske), u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom (odlazak u postrojbu, na borbeni položaj i povratak te obuka i priprema za odlazak na bojište) u vremenu od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

(3) Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka i članovi njihovih obitelji ostvaruju prava prema ovom Zakonu.

(4) Status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz ovoga članka dokazuje se potvrdom ministarstva nadležnog za obranu odnosno ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

Članak 4.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je i svaka osoba kojoj je priznat status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji je u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona na redovitoj isplati osobne invalidnine s priznatim statusom hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata.

(2) Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti prava po ovom Zakonu koja ostvaruju hrvatski branitelji iz Domovinskog rata iz članka 3. ovoga Zakona.

(3) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je i svaka osoba koja je bila pripadnik borbenih postrojbi, a čiji su članovi obitelji temeljem njegova smrtnog stradavanja na redovitoj isplati obiteljske invalidnine u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Članovi uže i šire obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata iz stavka 3. ovoga članka mogu ostvariti prava po ovom Zakonu koja ostvaruju članovi obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Članak 5.

(1) Dragovoljac iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske kao pripadnik borbenog sektora najmanje 100 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992.

(2) Dragovoljac iz Domovinskog rata je i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji nije imao obvezu sudjelovanja u pričuvnom sastavu ili nije regulirao obvezu služenja vojnog roka ako je sudjelovao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske kao pripadnik borbenog sektora:

a) najmanje 30 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992. ili

b) najmanje 100 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 31. prosinca 1995.

(3) Dragovoljac iz Domovinskog rata je i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je nestao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i smrtno stradali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili je ubijen prilikom zatočenja u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji je umro od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji je umro od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i koji je izvršio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske do 15. siječnja 1992., ako je njegovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 8. listopada 1991. u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka odnosno ako je njegovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 16. prosinca 1991. u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Status dragovoljca iz Domovinskog rata iz ovoga članka dokazuje se potvrdom ministarstva nadležnog za obranu odnosno ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

Članak 6.

(1) Smrtno stradali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je:

- a) poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.
- b) ubijen prilikom zatočenja u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu
- c) umro od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a najkasnije do 31. prosinca 1997.
- d) umro od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske čiji su članovi obitelji podnijeli zahtjev za ostvarivanje statusa člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (»Narodne novine«, br. 137/09.)

e) izvršio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ili

f) umro kao hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata I. skupine s priznatim pravom na doplatak za njegu i pomoć druge osobe od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, ili je umro od bolesti koja je nastala kao posljedica oštećenja organizma zbog rane ili ozljede na temelju koje mu je bio priznat status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata I. skupine s pravom na doplatak za njegu i pomoć druge osobe po toj osnovi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Članovi uže i šire obitelji osoba iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju prava predviđena za članove uže i šire obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ako im se u upravnom postupku prizna status člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

Članak 7.

(1) Smrtno stradalim osobama u obrani suvereniteta Republike Hrvatske smatraju se i pripadnici medicinskog osoblja, ratni izvjestitelji, pripadnici vatrogasnih postrojbi, pomorci, članovi posada brodova trgovačke mornarice i druge osobe koje su po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u Domovinskom ratu u obavljanju vojnih ili drugih dužnosti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske poginuli, ubijeni prilikom zatočenja u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu ili umrli od posljedica rane ili ozljede zadobivene pri obavljanju tih dužnosti.

(2) Članovima uže i šire obitelji osoba iz stavka 1. ovoga članka, kada ispune propisane uvjete, pripadaju sljedeća prava iz ovoga Zakona:

- a) pravo na obiteljsku invalidninu
- b) pravo na povećanu obiteljsku invalidninu i
- c) pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu.

Članak 8.

Umrli hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata, osim hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata iz članka 6. ovoga Zakona koji je umro bez obzira na uzrok smrti.

Članak 9.

Zatočeni hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je u obrani suvereniteta Republike Hrvatske bio zatočen u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu.

Članak 10.

Nestali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je nestao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Članak 11.

(1) Nestalom osobom u obrani suvereniteta Republike Hrvatske smatraju se pripadnici medicinskog osoblja, ratni izvjestitelji, pripadnici vatrogasnih postrojbi, pomorci, članovi posada brodova trgovačke mornarice i druge osobe koje su nestale prilikom obavljanja vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

(2) Članovima uže i šire obitelji osoba iz stavka 1. ovoga članka, kada ispune propisane uvjete, pripadaju sljedeća prava iz ovoga Zakona:

- a) pravo na novčanu naknadu obiteljske invalidnine

- b) pravo na novčanu naknadu povećane obiteljske invalidnine i
- c) pravo na novčanu naknadu uvećane obiteljske invalidnine.

Članak 12.

(1) Hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kojem je organizam oštećen najmanje 20% zbog:

- a) rane ili ozljede koju je zadobio u obrani suvereniteta Republike Hrvatske
- b) zatočeništva u neprijateljskom zatvoru, logoru ili drugom neprijateljskom objektu tijekom sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili
- c) bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti neposredna je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

(2) Smatra se da je oštećenje organizma zatočenika iz stavka 1. točke b) ovoga članka po toj osnovi najmanje 20% trajno.

Članak 13.

(1) Prava hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata utvrđena ovim Zakonom ostvaruju i pripadnici medicinskog osoblja, ratni izvjestitelji, pripadnici vatrogasnih postrojbi, pomorci, članovi posada brodova trgovačke mornarice i druge osobe kojima je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju su zadobili pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili kao zatočenici u neprijateljskom logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

(2) Osobama iz stavka 1. ovoga članka, kada ispune propisane uvjete, pripadaju sljedeća prava iz ovoga Zakona:

- a) pravo na osobnu invalidninu
- b) pravo na posebni doplatak
- c) pravo na doplatak za njegu i pomoć druge osobe
- d) pravo na ortopedski doplatak i
- e) pravo na naknadu troškova prijevoza u svezi s ostvarivanjem prava iz ovoga Zakona.

Članak 14.

(1) Državljan Republike Hrvatske koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane (u daljnjem tekstu: HVO) i članovi njihovih obitelji ostvaruju prava prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji (»Narodne novine« - Međunarodni ugovori, br. 2/06.) i njegovim izmjenama i dopunama te prema GLAVI IX. ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka prava iz članaka 142. i 147. ovoga Zakona ostvaruju pod uvjetom da su bili pripadnici borbenog sektora HVO-a odnosno da je osoba od koje izvode pravo bila pripadnik borbenog sektora HVO-a.

(3) Pod pripadnikom borbenog sektora Hrvatskog vijeća obrane iz stavka 2. ovoga članka u smislu ovoga Zakona podrazumijeva se pripadnik Hrvatskog vijeća obrane i policije Hrvatskog vijeća obrane koji je sudjelovao u oružanom otporu i djelovao u izravnoj vezi s pružanjem otpora u obrani suvereniteta od 18. rujna 1991. do 23. prosinca 1996.

(4) Pripadnost borbenom sektoru osobe iz stavka 2. ovoga članka dokazuje se uvjerenjem o pripadnosti HVO-u koje izdaje nadležno tijelo Bosne i Hercegovine.

Članak 15.

Sudionik Domovinskog rata je osoba koja nema priznat status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, a koja je prilikom obavljanja vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske ili pravnih osoba u vlasništvu ili pretežnom vlasništvu Republike Hrvatske pridonijela obrani suvereniteta i uspostavi neovisnosti Republike Hrvatske kao:

- a) pripadnik odreda Narodne zaštite, osim osoba iz članka 3. ovoga Zakona
- b) medicinsko osoblje, osim osoba iz članaka 7., 11. i 13. ovoga Zakona
- c) ratni izvjestitelj, osim osoba iz članaka 7., 11. i 13. ovoga Zakona
- d) pripadnik vatrogasnih postrojbi, osim osoba iz članaka 7., 11. i 13. ovoga Zakona
- e) pomorac, osim osoba iz članaka 7., 11. i 13. ovoga Zakona
- f) član posade brodova trgovačke mornarice, osim osoba iz članaka 7., 11. i 13. ovoga Zakona ili
- g) pripadnik Civilne zaštite.

Članak 16.

Stradalnicima iz Domovinskog rata, u smislu ovoga Zakona, smatraju se članovi uže i šire obitelji smrtno stradalog odnosno nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata.

Članak 17.

(1) Članovima obitelji, u smislu ovoga Zakona, smatraju se bračni drug i djeca te izvanbračni drug koji je s hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata do njegove smrti, zatočenja ili nestanka živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine ili kraće ako je u izvanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete (članovi uže obitelji) i roditelji (članovi šire obitelji).

(2) Status izvanbračne zajednice iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku.

(3) Pojam djeteta, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća dijete rođeno u braku, dijete rođeno izvan braka, posvojenika i pastorka.

(4) Pastorak, u smislu ovoga Zakona, je osoba koja nema živog jednog od roditelja ili su roditelju oduzeta roditeljska prava pravomoćnom presudom nadležnog suda, a hrvatski branitelj iz Domovinskog rata uzdržavao ga je najmanje godinu dana prije smrtnog stradavanja, zatočenja ili nestanka.

(5) Pojam roditelja, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća biološkog roditelja, posvojitelja, očuha i maćehu.

(6) Očuh ili maćeha hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ostvaruju prava propisna ovim Zakonom za roditelje:

a) ako nema živog oca ili majke hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili im je oduzeta roditeljska skrb i

b) ako su hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata uzdržavali ili je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata njih uzdržavao najmanje pet godina prije smrtnog stradavanja, zatočenja ili nestanka.

Članak 18.

Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji pod uvjetima određenim ovim Zakonom mogu ostvariti sljedeća prava:

a) Obvezno zdravstveno osiguranje:

1. status osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju

2. prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja

b) Prava izvan standarda prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja:

1. pravo na oslobođanje od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja

2. zdravstvena zaštita izvan standarda prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja

c) Prava iz mirovinskog osiguranja:

1. pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu

2. pravo na invalidsku mirovinu

3. prava na temelju preostale radne sposobnosti

4. pravo na obiteljsku mirovinu

5. pravo na najnižu mirovinu i

6. pravo na staž osiguranja ili posebni staž

d) Prava na osnovi oštećenja organizma:

1. osobna invalidnina

2. doplatak za njegu i pomoć druge osobe

3. ortopedski doplatak

4. posebni doplatak

5. usluge osobe za pružanje njege i pomoći

6. pravo na prilagođeni osobni automobili i

7. pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila

e) Prava na osnovi gubitka ili nestanka člana obitelji:

1. obiteljska invalidnina

2. povećana obiteljska invalidnina

3. uvećana obiteljska invalidnina

4. novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine

5. novčana naknada u iznosu povećane obiteljske invalidnine